

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ   **È È**   **κατά ΕΛΛΑΔΑΣ**

(Προσφυγή αριθ. 41447/08)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

7 Φεβρουαρίου 2012

Η παρούσα απόφαση είναι οριστική. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Έ Έ κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Mirjana Lazarova Trajkovska, *πρόεδρος,*

Λινό-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, *δικαστές,*

και André Wampach, *αναπληρωτής γραμματέας τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 17 Ιανουαρίου 2012,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 41447/08) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από μία υπήκοο του Κράτους αυτού, την κυρία Έ Έ («η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 23 Ιουλίου 2008 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον κύριο Χ. Μυλωνά, δικηγόρο του συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρία Γ. Παπαδάκη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κυρία Μ. Γερμάνη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 3 Ιουνίου 2010, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΟΤΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

**Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION
SERVICE, ATHENS**

4. Η προσφεύγουσα έχει γεννηθεί το 1963 και κατοικεί στην Αθήνα.

5. Στις 28 Μαΐου 1999, σε βάρος της προσφεύγουσας ασκήθηκε ποινική δίωξη για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, τελεσθείσα κατ'επάγγελμα.

6. Στις 21 Ιουνίου 2000, στην προσφεύγουσα επιδόθηκε κλήση να εμφανισθεί ενώπιον του κακουργιοδικείου Αθηνών προκειμένου να απαντήσει σε αυτές τις κατηγορίες.

7. Στις 20 Οκτωβρίου 2000, το κακουργιοδικείο Αθηνών έκρινε την προσφεύγουσα ένοχη για τα προαναφερόμενα αδικήματα. Διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα είχε καταθέσει εννέα φορές σε τραπεζικό λογαριασμό ποσά που προέρχονταν από παράνομες δραστηριότητες. Έτσι, στις 28 Νοεμβρίου 1997, είχε καταθέσει το συνολικό ποσό των 75.891.200 δραχμών (περίπου 222.718 ευρώ). Το εν λόγω δικαστήριο την καταδίκασε σε ποινή φυλάκισης πέντε ετών, συνοδευόμενη από χρηματική ποινή 220.000.000 δραχμών (περίπου 645.635 ευρώ).

8. Η προσφεύγουσα άσκησε έφεση.

9. Η συζήτηση ενώπιον του εφετείου ορίσθηκε αρχικά για τις 29 Οκτωβρίου 2003. Αυτή την ημερομηνία, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας ζήτησε αναβολή της συζήτησης για λόγους υγείας της προσφεύγουσας. Στις 14 Ιανουαρίου 2004, ημερομηνία της νέας συζήτησης, η προσφεύγουσα ζήτησε αναβολή της υπόθεσης για λόγους υγείας του εκπροσώπου της. Η συζήτηση αναβλήθηκε άλλες δύο φορές λόγω της απουσίας ενός μάρτυρα. Στις 15 Δεκεμβρίου 2005, το εφετείο Αθηνών κήρυξε την προσφεύγουσα ένοχη ότι, στις 13 Ιανουαρίου 1998, είχε καταθέσει στον τραπεζικό λογαριασμό της το ποσό των 83.242.771 δραχμών (244.292 ευρώ) το οποίο προερχόταν από παράνομες δραστηριότητες. Το εφετείο μείωσε την επιβληθείσα ποινή σε δύο έτη φυλάκισης με αναστολή, ποινή συνοδευόμενη

από χρηματική ποινή 216.203,15 ευρώ (απόφαση αριθ. 2563, 2565 και 2568/2005).

10. Στις 11 Ιουλίου 2006, η προσφεύγουσα άσκησε αίτηση αναίρεσης.

11. Μετά από μία αναβολή της συζήτησης, στις 10 Νοεμβρίου 2006, λόγω παραπομπής της υπόθεσης ενώπιον του αρμόδιου τμήματος του Αρείου Πάγου, το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε εν μέρει την αίτηση αναίρεσης στις 27 Δεκεμβρίου 2007. Η προσφεύγουσα υποστήριζε, μεταξύ άλλων, ότι το εφετείο είχε προβεί σε έναν επαναχαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών ο οποίος θα έπρεπε να επιφέρει την ακυρότητα της διαδικασίας. Ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι δεν υπήρξε εν προκειμένω επαναχαρακτηρισμός των πραγματικών περιστατικών και ότι το γεγονός ότι το εφετείο είχε δεχθεί ένα διαφορετικό χρονικό σημείο και ένα διαφορετικό ποσό ξεπλυμένων κεφαλαίων από εκείνα που δέχθηκε το κακουργιοδικείο δε θα μπορούσε να έχει θίξει τα δικονομικά δικαιώματα της προσφεύγουσας, ιδίως σε ό,τι αφορούσε την παραγραφή του επίδικου κακουργήματος και το ύψος της επιβληθείσας ποινής. Σημείωσε ότι το εφετείο είχε αναγνωρίσει ελαφρυντικά στην προσφεύγουσα, στηριζόμενο στο λευκό ποινικό μητρώο της ενδιαφερόμενης, και είχε μειώσει την αρχικά επιβληθείσα ποινή στο ελάχιστο εκ του νόμου προβλεπόμενο. Τέλος, ο Άρειος Πάγος εξαφάνισε εν μέρει την απόφαση ως προς την επιβολή της χρηματικής ποινής και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του εφετείου (απόφαση αριθ. 2369/2007). Η απόφαση καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 21 Φεβρουαρίου 2008.

12. Τον Δεκέμβριο του 2009, το εφετείο μείωσε το ποσό της χρηματικής ποινής που είχε επιβληθεί στην προσφεύγουσα (απόφαση αριθ. 3330/2009).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

**I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6
§ 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ**

13. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως την προβλέπει το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό (...) δικαστηρίου το οποίο θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως (...)»

14. Η Κυβέρνηση αντικρούει αυτή τη θέση.

A. Επί του παραδεκτού

15. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 (α) της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή

B. Επί της ουσίας

1. Περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη

16. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η διαδικασία περατώθηκε στις 21 Φεβρουαρίου 2008, με την απόφαση αριθ. 2369/2007 του Άρειου Πάγου, λόγω του ότι η παραπομπή της υπόθεσης ενώπιον του εφετείου αφορούσε μόνο την επιβολή της χρηματικής ποινής και όχι την ουσία αυτής.

17. Υπό αυτές τις συνθήκες, η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 28 Μαΐου 1999, με την άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος της προσφεύγουσας, και περατώθηκε στις 21 Φεβρουαρίου 2008, με την απόφαση αριθ. 2369/2007 του Άρειου Πάγου. Διήρκεσε ως εκ τούτου οκτώ έτη και εννέα μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

2. Εύλογος χαρακτήρας της διαδικασίας

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

19. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Pélissier et Sassi*).

20. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Ειδικότερα, ακόμη κι αν αφαιρεθούν από τη συνολική διάρκεια της διαδικασίας οι καθυστερήσεις που καταλογίζονται στην προσφεύγουσα λόγω των αιτημάτων της περί αναβολής, αυτή παραμένει υπερβολική. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

21. Επικαλούμενη το άρθρο 6 §§ 1 και 3 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα παραπονείται για τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας. Υποστηρίζει ότι τα δικαιώματα υπεράσπισης της παραβιάσθηκαν λόγω του ότι το εφετείο Αθηνών προέβη σε επαναχαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών χωρίς να μπορέσει να ασκήσει τα δικαιώματα υπεράσπισης της με αποτελεσματικό συγκεκριμένο τρόπο. Παραπονείται επίσης για την αιτιολογία της απόφασης αριθ. 2563, 2565 και 2568/2005 αυτού του δικαστηρίου.

22. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων στη διάθεσή του, το Δικαστήριο, στο μέτρο που είναι αρμόδιο να κρίνει τους διατυπωθέντες ισχυρισμούς, δε διαπίστωσε καμία ένδειξη παραβίασης των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που εγγυάται η Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλα αυτής.

23. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

24. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

25. Η προσφεύγουσα αξιώνει 13.100 ευρώ για την ηθική βλάβη την οποία υποστηρίζει ότι υπέστη λόγω της διάρκειας της διαδικασίας. Ζητεί επιπλέον 3.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που σχετίζεται με τις λοιπές αιτιάσεις.

26. Η Κυβέρνηση σημειώνει ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που συνδέεται με τη διάρκεια της διαδικασίας. Καλεί επιπλέον το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα ηθικής βλάβης για τις λοιπές αιτιάσεις.

27. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι τη μόνη βάση στην οποία μπορεί να στηριχθεί η επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης αποτελεί, εν προκειμένω, η παραβίαση του δικαιώματος της προσφεύγουσας να επιδικασθεί η υπόθεσή της εντός «λογικής προθεσμίας». Συνεπώς, απορρίπτει το αίτημα ως προς τις λοιπές αιτιάσεις. Απεναντίας, εκτιμά ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στην προσφεύγουσα 4.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω της διάρκειας της διαδικασίας, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

28. Η προσφεύγουσα ζητεί ομοίως 1.400 ευρώ, προσκομίζοντας τιμολόγιο, για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.

29. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και καλεί το Δικαστήριο να μην επιδικάσει ποσό υψηλότερο από 500 ευρώ.

30. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI). Ως εκ τούτου, εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του και τα προαναφερόμενα κριτήρια, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει στην προσφεύγουσα ολόκληρο το αιτούμενο ποσό, ήτοι 1.400 ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται από εκείνη ως φόρος επί αυτού του ποσού.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

31. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και अपαράδεκτη κατά τα λοιπά.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται*
  - α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στην προσφεύγουσα, μέσα σε τρεις μήνες, τα ακόλουθα ποσά:

- i) 4.000 (τέσσερις χιλιάδες) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,
ii) 1.400 (χίλια τετρακόσια) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται από την προσφεύγουσα ως φόρος, για έξοδα και δικαστική δαπάνη,
β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 7 Φεβρουαρίου 2012 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

André Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Mirjana Lazarova Trajkovska

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 21 Φεβρουαρίου 2012.

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος